ÇUBUK İLÇESİ TARİHİ ve ARKEOLOJİSİ

ÇUBUK İLÇESİ / ANKARA / GALATİA

ÇUBUK İLÇE MERKEZİ:

Çubuk İlçesinin Yeri: Çubuk Ankara'ya 35km uzaklıktadır. Ankara Savaşı'nın Çubuk ovasında yapılması bu ilçe tarihinin en önemli olayıdır.

Çubuk İlçesi

Çubuk Kısa Tarihi: Çubuk adını bölgeye gelip yerleşen Selçuklu Komutanlarından **Çubuk Bey**'den aldığı rivayet edilmektedir. Çubuk'un ilk adı **Çubukabad** olduğuna göre bu savın doğru olduğu düşünülmektedir.

Çubuk İlçesi ve köyleri İlk Tunç Çağı dönemlerinden beri tarihin içinde yer almıştır. Roma Döneminde "Hac Yolu" olarak da anılan Roma Yollarından biri Çubuk'tan geçmektedir. Yine Çubuk içinde birçok mağara insanlar tarafından korunmak, barınmak ve gizlenmek amacıyla kullanılmıştır.

Çubuk'ta ilk yerleşimlerden sonra Hitit, Frig, Galat, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı hakimiyeti hüküm sürecektir. Türklerin Anadolu'ya egemen oluşuyla Türkmen boylarının da yurdu olur. Birçok Oğuz Boyunun adı bugün köy isimlerinde yaşamaktadır. Horasan'dan bölgeye gelip yerleşen ve Çubuk ovasında köylerin oluşmasına sebep olan Horasan Erenleri de bulunmaktadır. Yine Ankara Savaşının ardından bölgede kalan Türk ve Moğol kuvvetlerinin kurmuş olduğu köyler bulunmaktadır.

Bölge 1354 yılında Trüklerin eline geçmiş **Çubuk Bazarı** ve **Çubukabad** olarak anılan Çubuk'ta bu tarihlerde Osmanlı Hakimiyeti başlamış olmalı. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde 1648 yılında Çubuk'tan bahsedilmektedir. 1873-1903 yılı Ankara Vilayet Salnameleri'ne göre Çubuk Ankara Sancağına bağlı bir kazadır. 1903'ten sonra Çubukabad adıyla nahiye olacaktır.

ÇUBUK MERKEZ KALINTILARI:

KARŞI MAHALLE CAMİ: Karşı Mahalle Cami, Çubuk İlçesi merkezinde Karşıyaka Mahallesi Kıvrıl Sokaktadır.

Karşı Mahalle Cami

Cami Bilgileri: Geç Osmanlı dönemi tarzında 1944 yılında inşa edilen cami 1978 yılında 1.Derece Anıt Eser olarak tescil edilmiştir.

Mülkiyeti Vakıflara ait olan cami yığma taştan, kerpiçten inşa edilmiştir. Kareye yakın planlı, kırma, kiremitli çatıyla örtülmüş olan caminin ahşap tavanı ve diğer ahşap süslemeler dikkati çekmektedir.

GÜL BABA TÜRBESİ: Gül Baba Türbesi, Yakupabdal Mahallesi (Köyü) camisiyle bitişiktir. Gül Baba varlığını değerli hocamız Hikmet Tanyu'nun kitabından öğreniyoruz. Gül Baba rivayetlere göre **İmam Muhammed Bakır**'ın dördüncü halifesidir ve birçok müridi vardır. **Şah Kalender Veli, Hamdi Sultan Dede (Kuzukıran)** bunların önemli olanlarındandır.

Türbenin günümüzde var olup olmadığını bilmiyoruz. Eskiden mahalle arasında etrafı kalın taşlarla çevrili üstü açık bir mezardır. Mezarın içi güllerle doludur. Gül Baba türbesi ve etrafındaki mezarlar 1939 yılında Tekke Türbesine nakil edilir. Halk burada da mum yakmaya ve Gül Baba'dan medet ummaya devam etmektedir.

Gül Baba ziyaretine gelenler, ineği doğurmayanlar, muradına eremeyenler, yolcusu gelmeyenlerdir. Adak olarak horoz adağında bulunulur.

TEKKE TÜRBESİ: Tekke Türbesi, Çubuk İlçesi, merkezinde mezarlık içindedir. Merhum hocamız Hikmet Tanyu'nun kitabından öğrendiğimiz Tekke Türbesi, mezarlık içinde Selçuklu tarzında inşa edilmiş bir türbedir. Türbe yazıtı bulunmadığından kime ait olduğu bilinmemektedir. Halk bu türbeye Tekke adını vererek ziyaret etmektedir.

Türbe kümbet tarzında Selçuklu Dönemi bir yapıdır. Etrafında Çubuk'un içinden getirilen **Gül Baba**'nın kemikleri defnedilmiştir.

Değişik dilekler için ziyaret edilmektedir. Mum adağı uygulaması bu türbede görülmektedir.

AĞILCIK MAHALLESİ:

AĞILCIK KALINTILARI: Ağılcık Köyü Osmanlı kayıtlarında 1463 yılında **Ağılcuk** olarak geçmektedir.

Asarın Kayalar

Köye yakın bir tepe **Asarın Kayalar** olarak anılmakta ve kaçak kazılarla tahrip edilmektedir. Köy içinde Roma Döneminden kalma antik devşirme malzeme bulunmaktadır. Köyde tescilli çeşmenin haricinde tarihi niteliği olan bir çeşme daha vardır.

AĞILCIK ÇEŞMESİ: Ağılcık Köyünde Osmanlı Dönemi tarzında yapım tarihi 1897 yılı olan bir çeşme bulunmaktadır. Yığma düz taştan inşa edilmiştir.

Çeşme Koruma Kurulu kararıyla 2011 yılında 1. Derece Anıt Eser olarak tescillenmiştir

Ağılcık Çeşmesi

DEDE YATIRI: Dede Yatırı Türbesi, Ağılcık Mahallesi (Köyü) mezarlığındadır. Dede Yatırının kim olduğu konusunda herhangi bir bilgi yoktur. Türbenin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

AKBAYIR MAHALLESİ:

AKBAYIR KALINTILARI: Akbayır Köyü Elmalı ve Bekirağa adında iki mahalleden oluşmaktadır. **Elmalı Mağaraları** insan eliyle yapılmış eski yerleşim yeridir.

AKBAYIR ZİYARETİ: Akbayır Ziyareti, Akbayır Mahallesi (Köyü) Şıhlar Mevkiinde bulunan Yalıngazı Tepesindedir.

Ziyaret üstü açık bir mezar şeklindedir. Mezarda kimin medfun olduğu bilinmemektedir. Türklerin tepeleri kutsal kabul ederek burayı ziyaret yerine dönüştürdüğünü biliyoruz. Bu ziyaretin de böyle bir yer olduğunu düşünmekteyiz. Türbenin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

Ziyarete özellikle dışarıdan gelenler bulunmakta, kurban adamaktadırlar. Çocuğu olmayanlar, felçli hastalar bu mezarı ziyaret etmektedir.

Mezar etrafındaki ağaçlar kutsal olarak kabul edilmektedir. Buradan ağaç kesip götürenlerin, hastalanıp sakat kaldıkları rivayet edilir.

AKKUZULU MAHALLESİ:

AKKUZULU KALINTILARI: Akkuzulu Mahallesi (Köyü) eski bir yerleşim yeri olup, bir çok kalıntı bulunmaktadır. Akkuzulu Tümülüsü kurtarma kazısı 1968 yılında yapılmıştır. Bu kazı esnasında Çetin Anlağan tarafından çevrede yapılan araştırma bilgileri kazı sonuçlarında yayınlanmıştır. Bu bilgilere göre Tümülüs dışı buluntular şöyledir:

Akkuzulu Deresinin kuzey sırtı üzerindeki evlerde birçok antik devşirme malzeme tespit edilmiştir. Akkuzulu Köylüleri evleri için temel kazarken veya bahçelerinde kazı yaparken antik malzemeye rastlamaktadır. III.Gordianus’a (MS.238-244) ait sikke buluntusu. İmparator Hadrianus zamanından kalma bir Miltaşı ele geçmiştir.

AKKUZULU TÜMÜLÜSÜ BİLGİLERİ: Akkuzulu Tümülüsü Köye yakın bir yerdedir. Akkuzulular bu tümülüsü Roma Hamamı olarak bilmekte ve eskiden buradan su çıktığını söylemektedirler. Oysa Erken Roma Döneminden kalma bir tümülüstür.

Akkuzulu Tümülüsü

Tümülüs kurtarma kazısı yapılmadan önce soyulmuştur. Kazı öncesinde etrafa dağılmış durumda insan kemikleri tespit edilmiştir. Kazı sonucunda ortaya çıkarılan mezar odası iyi durumdadır. Mezar Odası 2x2,5x2,5m boyutlarındadır. Tümülüs, mezar kısmında ele geçen pişmiş toprak koku şişelerine göre MS.100-200 yılları arasına tarihlenmektedir. Tümülüs dolgusu 50m çapında ve 4m yüksekliğindedir.

Kurtarma Kazısı 1968 yılında Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürlüğünce arkeolog Çetin Anlağan tarafından yapılmıştır. Tümülüs Koruma Kurulu kararıyla 2009 yılında 1. Derece Arkeolojik SİT Alanı olarak tescillenmiştir.

KARA HÖYÜK BİLGİLERİ: Kara Höyük Akkuzulu Köyünün 3km batısında yer alan Eski Türk Mezarlığının olduğu tepedir. Höyük Çubuk-Akkuzulu yolunun yanındadır. Kara Höyük 258x287m boyutlarında 22m yüksekliğindedir. 1994 yılında İç Anadolu Yüzey Araştırmaları'nda Sachihiro Omura tarafından keşfedilmiştir. Höyük üzerinde bulunan malzemeye göre İlk Tunç Çağı ve Demir Çağında iskân gören bir höyüktür.

Kara Höyük

İBRAHİM KAYA ZİYARETİ: İbrahim Kaya Ziyareti, Akkuzulu Mahallesi (Köyü) İbrahim Kaya mevkiindedir.

İbrahim Kaya Ziyareti

Ziyaret bir kaya bloğundan oluşmaktadır. Türklerin eski inançlarından iz taşıyan bir ziyaret olup, bazı kaya oluşumlarını kutsal kabul ederek ziyaret yerine dönüştürdüğünü düşünmekteyiz. İbrahim Kaya günümüzde ziyaret edilmemektedir. Eskiden bu kaya değişik dilekler için ziyaret edilmekte ve kurban adağında bulunulmaktadır.

AŞAĞIÇAVUNDUR MAHALLESİ:

AŞAĞIÇAVUNDUR KALINTILARI: Aşağı Çavundur Köyü Oğuzların 24 boyundan biri olan Çavundur / Çavuldur Boyu tarafından Ankara Savaşı'nın ardından (?) kurulmuştur. Köy 1463 yılı Osmanlı kayıtlarında Binari Bey'in evlatlarının Tımarı olarak görülmektedir. Köy içinde devşirme olarak antik malzeme gözlenmektedir. Bu bakiyelerin nereden geldiği konusunda herhangi bir bilgi yoktur.

CAMİLİ MAHALLESİ:

CAMİLİ ve KALINTI BİLGİLERİ: Camili Köyü 1844 yılı kayıtlarından önce kurulmuş olmalıdır. Köy adını Osmanlı Dönemi yapısı olan tarihi camiden almıştır. Caminin alçı mihrabı ve pencere süslemeleri günümüze kadar özgün biçimde gelmiştir.

Köyün yakınında **Sivri Höyük** adında bir höyük vardır. Hangi devirden kaldığı konusunda bir bilgi yoktur.

DUMLUPINAR MAHALLESİ:

DUMLUPINAR BİLGİLERİ: Dumlupınar Köyü 1463 yılı kayıtlarından önce kurulmuş olmalıdır. 1402 yılında gerçekleşen Ankara Savaşı'nda Timur Han'ın ordularını bu köyün etrafında konaklatmıştır.

ESENBOĞA MAHALLESİ:

ESENBOĞA BİLGİLERİ: Esenboğa Köyü 1463 yılı kayıtlarından önce kurulmuş olmalıdır. 1402 yılında gerçekleşen Ankara Savaşı'nda Timur Han'ın komutanlarından birinin adının **Esenboğa** olduğu söylenmektedir.

GÖKÇEDERE MAHALLESİ:

GÖKÇEDERE BİLGİLERİ: Gökçedere Köyü 1463 yılı kayıtlarından önce kurulmuş olmalıdır.

GÜLDARBI MAHALLESİ:

GÜLDARBI ve KALINTI BİLGİLERİ: Güldarbı Köyü ismi ilginç olan köylerimizden biridir. Osmanlı Döneminde Ankara Savaşı Çubuk Ovasında gerçekleşmiştir. Timur'un filleri köy yakınında bulunan gül bahçelerine girince buraları tarumar etmiş, bu yüzden köye Gül-Darbı adı konmuştur. Köy 1463 yılı öncesinden iskân görmüştür. Osmanlı kayıtlarında eski adı **Güladar** ve **Kürdalpi** olarak geçmektedir.

Güldarbı Köyünde kazılar yapılmıştır. Bunun ne zaman yapıldığını bilmiyoruz. Ele geçen Roma Dönemine ait bir Aslan Heykeli bulunmuştur.

GÜMÜŞYAYLA MAHALLESİ:

GÜMÜŞYAYLA BİLGİLERİ: Gümüşyayla Köyü 1463 yılı kayıtlarından önce kurulmuş olmalıdır. Köyün eski adı **Miğre** veya **Mire**'dir.**(1)**

Hasan Dede Türbesi: Hasan Dede Türbesi, Gümüşyayla Mahallesinin (Köyü) içindedir.

Hasan Dede Türbesi

Gümüşyayla Köyünün eski adı Mire veya Miğre Köyüdür. Hasan Dede burada yaşamış alim bir şahsiyet olarak bilinmektedir. Hakkında başka bir bilgi yoktur.

Türbe üstü açık betonarmeden bir mezardır. Koruma amaçlı olarak demir kafes mezarı çevrelemektedir.

İKİPINAR MAHALLESİ:

İKİPINAR BİLGİLERİ: İkipınar Köyü 1463 yılı kayıtlarından önce kurulmuş olmalıdır.

KAPAKLI MAHALLESİ:

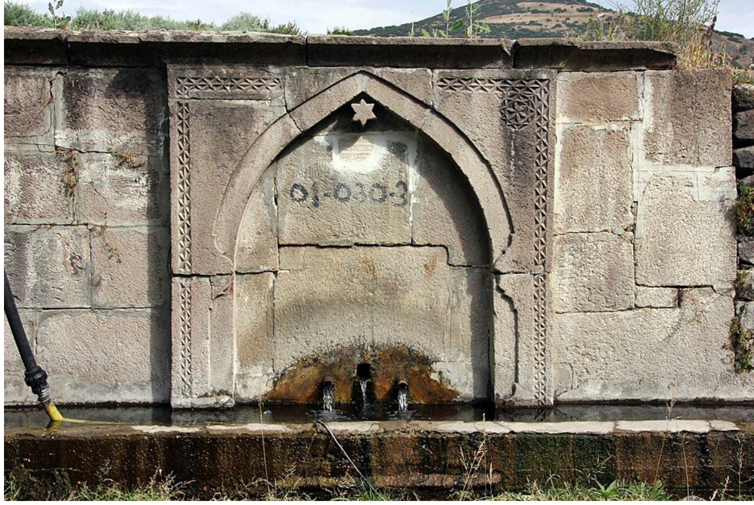
KAPAKLI ve KALINTI BİLGİLERİ: Kapaklı Köyü 1463 yılı öncesinde iskân tutulan köylerdendir. Kapaklı **Melike Hatun Kervansarayı** vakıflarındandır.

Köye yakın **Tepe Düzlüğü** mevkiinde **Gavur İni** olarak anılan mağara bulunmaktadır.

KARAAĞAÇ MAHALLESİ:

KARAAĞAÇ ve KALINTI BİLGİLERİ: Karaağaç Köyü 1463 yılı öncesinde iskân tutulan köylerdendir.

KOCAPINAR ÇEŞMESİ BİLGİLERİ: Kocapınar Çeşmesi, Karaağaç (Köyü) Mahallesi Pınarbaşı, Kocapınar Mevkiindedir.

Kocapınar Çeşmesi

Çeşme Geç Osmanlı Dönemi yapısı olup, yığma ve kesme taştan dikdörtgen formda inşa edilmiştir. Kitabesinde yazan tarihe göre 1900-1901 yılında inşa edilmiştir. Çeşmenin taş alınlığında bezemeler mevcuttur. Çeşme özgün olarak bugüne kadar gelmiştir.

Çeşme Koruma Kurulu kararıyla 2008 yılında 1.Derece Anıt Eser olarak tescillenmiştir.

KARAAĞAÇ ZİYARETLERİ: Karaağaç Ziyaretleri, Karaağaç Mahallesine (Köyü) ve çevresine dağılmış dört türbeden oluşmaktadır.

Karaağaç Köyü, Alevi Köyümüzdür. Köyde dört adet ziyaret yeri bulunmaktadır. Bu yatırlar köyün içindeki **Sarı Dede,** köyün doğusunda **Zırah Dede,** köyün güneyinde **Ulupınar Dede** ve köyün batısında **Hamamkaya Dede** olarak anılmakta ve ziyaret edilmektedir.

Türbe ve ziyaretin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

Bu dört ziyaret yeri Karaağaç Köylüleri tarafından ziyaret edilmekte ve adak kurbanları bu ziyarette kesilmektedir.

KARAMAN MAHALLESİ:

KARAMAN BİLGİLERİ: Karaman Köyü 1463 yılı öncesinde iskân tutulan köylerdendir.

KARGIN MAHALLESİ:

KARGIN ve KALINTI BİLGİLERİ: Kargın 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerdendir. Kargın Köyü Oğuzların 24 boyundan biri olan Kargın Boyu tarafından kurulmuştur. Köy içinde kesin tarihi bilinmeyen üç tane kitabesiz çeşme bulunmaktadır.

KARGIN DEDE TÜRBESİ: Kargın Dede Türbesi, Kargın Mahallesi (Köyü) içindedir.

Kargın Dede Türbesi

Kargın Köyü, **Seyyid Kalender Veli**'ye bağlı bir Alevi Köyüdür. Köy Oğuz Türkmenlerinin Kargın soyundan gelmektedir. Kargın Dede burada yaşamış önder bir şahsiyet olmalıdır.

Ayrıca Zöhre Ana Forum sitesinde burada medfun **Çalı Baba**'nın fotoğrafları bulunmaktadır.

KIZILCA MAHALLESİ:

KIZILCA ve KALINTI BİLGİLERİ: Kızılca 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerdendir. Köy içinden geçen Kızılca Deresi Ankara Savaşında, Osmanlı ve Moğol orduları arasındaki sınırı oluşturmuştur. Köy içinde Roma ve Bizans Döneminden kalma antik malzeme bulunmaktadır. Bakiyelerin buraya nasıl geldiği bilinmemektedir.

KIZILÖZ MAHALLESİ:

KIZILÖZ BİLGİLERİ: Kızılöz Köyü 1463 yılı öncesinde iskân tutulan köylerdendir.

KUTUÖREN MAHALLESİ:

KUTUÖREN ve KALINTI BİLGİLERİ: Kutuören Köyü Osmanlı kayıtlarında **Kutuviran** ve **Güren** olarak anılmaktadır.

Kutuören Cami

KUTUÖREN CAMİ BİLGİLERİ: Kutuören Cami Osmanlı Dönemi mimarisine sahip olup, yaklaşık 400 yıllık bir cami olduğu düşünülmektedir. Vakıflar, sahibi olmasına rağmen bugüne kadar restorasyonunu yapmamış, buna rağmen özgün yapısını korumayı başarmış bir camidir. İbadete kapanınca haraplaşmaya başlamıştır. Dikdörtgen formda, yığma taşla inşa edilmiş olup, eğimli kırma çatı, kiremitle örtülmektedir. Tavan ahşap süslemeleri, mihrap süslemeleri, ahşap minber detayları dikkat çekicidir. Kutuören Cami Koruma Kurulu kararıyla 1994 yılında 1 Derece Anıt Eser olarak tescillenmiştir.

MELİKŞAH MAHALLESİ:

MELİKŞAH ve KALINTI BİLGİLERİ: Melikşah Köyü Oğuzlar tarafından kurulmuş bir köy olduğunu düşünmekteyiz. Köyün adının Selçuklu imparatoru **Sultan Alpaslan**'ın oğlu **Sultan Melikşah**'tan aldığı düşünülmektedir.

Melikşah Hamamı

Köy iskân olarak 1463 yılından önce yerleşime açıktır. Ankara Savaşında **Yıldırım Beyazıt** ve ordusunun köy yakınında karargâh kurduğu söylenmektedir. Köyde çıkan doğal kükürtlü su kaynağı bir havuz içinde toplanmıştır. Ankara Savaşından sonra **Timurlenk** tarafından yaptırıldığı düşünülen havuza yerliler Hamam demektedir. Hamamın Kükürtlü Suyu 1979 yılında kuruduğu görülmüştür. Suyun çıktığı yerde yapılan sondajla su tekrar bulunmuş ve başka bir havuza aktarılarak kullanıma açılmıştır.

Köyde eski çeşmeler ve Bizans Döneminden kalma devşirme malzeme bulunmaktadır.

ÖMERCİK MAHALLESİ:

ÖMERCİK BİLGİLERİ: Ömercik Köyü 1463 yılı öncesinde iskân tutulan köylerdendir. Kayıtlarda **Ömercükoğlu** adıyla geçmektedir.

ÖMERCİK DEDE ZİYARETİ: Ömercik Ziyareti, Ömercik Mahallesine (Köyü) 800 m yakınlıkta bir ziyarettir.

Ömercik Köyü, Alevi Köyümüzdür. Köyde bir ziyaret yeri bulunmaktadır. Bu ziyaret **Dede Türbesi** veya **Dede Çalısı Yatırı** olarak anılmakta ve ziyaret edilmektedir. Türbe ve ziyaretin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur. Bu ziyaret yeri Ömercik Köylüleri tarafından ziyaret edilmekte ve adak kurbanları bu ziyarette kesilmektedir.

SÜNLÜ MAHALLESİ:

SÜNLÜ BİLGİLERİ: Sünlü Köyü 1844 yılı öncesinde iskân tutulan köylerdendir. Kayıtlarda **Sünli** adıyla geçmektedir. **(2)**

TAHTAYAZI MAHALLESİ:

TAHTAYAZI ve YERLEŞMELERİN BİLGİLERİ: Tahtayazı 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerdendir. Tahtayazı Köyü Osmanlı Kayıtlarında **Taht-ı Yazı** olarak geçmektedir. Tahtayazı yerleşmeleri, Tahtayazı (Köyü) Mahallesinin etrafındaki tepelerin üzerindedir.

KALETEPE-I BİLGİLERİ: Tahtayazı Köyünün 3km Kuzeydoğusunda iki kayalık tepeden oluşan bir kale / yerleşimdir. Bulunduğu konum itibariyle geniş bir görüşe sahiptir. Belli bir sur yapısı yoktur. Doğal kayaya oyulmuş ve uyumlu bir mekan düzenlemesi vardır. Seramik kırıntısı çok azdır.

KALETEPE-II BİLGİLERİ: Tahtayazı Köyünün 1km batısında, 1350m. rakımlı bir tepenin üzerindeki kale / yerleşimdir. Orta Çağdan kalma yerleşim yerini belli eden, moloz taşlı yıkıntılar bulunmaktadır. Orta Çağdan kalma seramik kırıntıları iskânın bu devirde yapıldığının da kanıtı olmalıdır.

Asartepe(?)

Asartepe Bilgileri: Kaletepe-II kale / yerleşimin 600m batısında, Çubuk Çayına 1km uzaklıktadır. 1.300m rakımlı bir tepe üzerindedir. Yoğun bir biçimde kayalık olan alan üzerindeki yerleşimin planı belli değildir. Kayalığa uygun bir düzenleme yapılmıştır. Seramik bulunamamıştır.

TAŞPINAR MAHALLESİ:

TAŞPINAR ve YERLEŞMELERİN BİLGİLERİ: Taşpınar 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerdendir. Taşpınar Köyünde 1748 yılından kalma çeşme bulunmaktadır. Köy içinde devşirme olarak kullanılan antik malzemenin **Karapınar** ve **Üçkurna** Mevkilerinden getirilmiş olmalıdır. Roma Dönemi seramik kırıntısına sahip olan bu alanlar Taşpınar'da büyük bir Roma Köyünün varlığını göstermektedir. Bu alanlar Koruma Kurulu kararıyla 1. ve 3. Derece Arkeolojik SİT Alanı olarak tescillenmiştir.

Taşpınar Köyü

TUĞLAKÖY MAHALLESİ:

TUĞLAKÖY KALINTILARI: Tuğla Köyde 1930 yılı yapımı Toygarzade Çeşmelerinden biri bulunmaktadır. Bu çeşmeden bir tane de Yazır Mahallesinde bulunmaktadır. Bu çeşmenin de banisi Toygarzadelerden Naşit Bey ve eşi Sıdıka Hanımdır. Çeşme kitabesinde Doygar Çeşmesi yazmaktadır. Köy içinde devşirme olarak kullanılmış olan antik malzeme bulunmaktadır.

Doygar Çeşmesi

YAZIR MAHALLESİ:

YAZIR ve KALINTI BİLGİLERİ: Yazır Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerden biridir. Oğuzların 24 boyundan biridir. Köy mescidinin yıkılıp yeniden cami yapılmasıyla ilgili yazışmalar günümüze kadar ulaşmıştır.

Toygarzade Çeşmesi

TOYGARZADE ÇEŞMESİ BİLGİLERİ:Çeşme Cumhuriyet Dönemi yapısı olup, yığma ve kesme taştan dikdörtgen formda inşa edilmiştir. Kitabesinde yazan tarihe göre 1939 yılında inşa edilen çeşmenin banileri Naşit ve eşi Sıdıka Toygar'dır. Çeşme ufak tamiratlarla özgünlüğünü ve bezemelerini koruyarak günümüze kadar gelmiştir.

Çeşme Koruma Kurulu kararıyla 2011 yılında 1.Derece Anıt Eser olarak tescillenmiştir.

MUSA DEDE TÜRBESİ: Yazır Köylüleri tarafından ziyaret edilen bu veli hakkında bilgimiz yoktur. Köyde ismi bilinmeyen bir yatır türbesi daha bulunmaktadır.

Türbelerin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

Musa Dede çocuğu olmayanlar ve yağmur duası için ziyaret edilmektedir.

YAZLICA MAHALLESİ:

YAZLICA ve MANASTIR BİLGİLERİ: Yazlıca Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerdendir. Ankara Savaşı'nın bu köyde yapıldığı söylenmektedir. Osmanlı kayıtlarında köyde **Şeyh İvaz Zaviyesi** bulunmaktadır. Köyün eski adı **Manastır'**dır. Bu yüzden Roma Dönemi höyük **Manastır Höyük** olarak anılmaktadır.

Manastır Höyük Koru Mevkiinde, Çiftlik Yolunun batısında, Kaypaç Deresine doğru eğimli bir tepenin üzerinde yer alır. Höyük üzerinde yapılan yüzey araştırmasında ele geçen seramik kırıntıları MS.100'lere aittir. Bu da alanın Roma Döneminde iskan gördüğünü göstermektedir.

Manastır Höyük, **Yazlıca Köyü Höyüğü** olarak Koruma Kurulu kararıyla 1988 yılında 1. Derece Arkeolojik SİT Alanı olarak tescillenmiştir.

YENİCE MAHALLESİ:

YENİCE ve KALINTI BİLGİLERİ: Yenice Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerdendir. Çubuk-Ankara Karayolu üzerindeki köyde antik devirlerden kalma devşirme malzeme bulunmaktadır. Malzemenin nereden getirilmiş ve hangi dönemden kalmış olduğu konusunda herhangi bir bilgi yoktur.

YUKARIÇAVUNDUR MAHALLESİ:

YUKARIÇAVUNDUR ve KALINTI BİLGİLERİ: Yukarı Çavundur Köyü Oğuzların 24 boyundan biri olan **Çavuldur / Çavundur** Kolu tarafından kurulmuştur. Köy Roma ve Bizans Döneminde iskân görmüş olup, 1463 yılında artık Osmanlı Kayıtlarında görülmeye başlar.

1908 yılında yaptırılan medreseden bir de Kuruçay Köyünde vardır.

Köy içinde antik devşirme malzemeler bulunmaktadır. Köy camisinde devşirme malzeme olarak kullanılan iki yazıt bulunmaktadır. Köy içinde eski çeşmeler vardır.

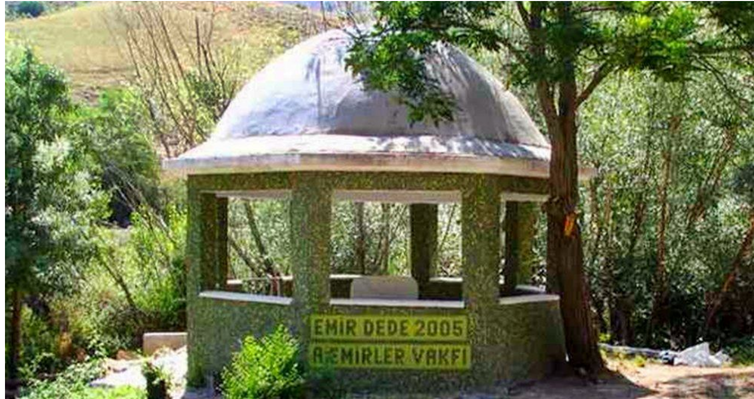
Bu tekil buluntu malzemenin köy yakınında bulunan Roma ve Bizans Döneminde iskân görmüş olan Höyük üzerinden getirilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Höyük 2000 yılında bölgede araştırmalar yapan Levent Egemen Vardar tarafından da ziyaret edilmiştir. 1.370m rakımlı bir tepe üzerinde dere yatağından 70-80 m yüksekliğindeki bir tepe üzerindeki yerleşmedir. Tepe üzerinde 25x45m ölçülerindeki yoğun bir alan Roma ve Bizans Dönemi seramiğe sahiptir.

AŞAĞIEMİRLER KÖYÜ:

AŞAĞIEMİRLER ve KALINTI BİLGİLERİ: Aşağı Emirler bölgeye göçle gelen Oğuzların 24 boyundan biri olan Eymür Boyu tarafından kurulmuştur. Köyün cami 1890 yılında yapılmıştır. Emirlerin eskiden bağlı olduğu Kalecik ilçesinin Minkatı (Yeşilöz) Köyünden kağnı arabalarıyla getirilen devşirme malzemelerle cami inşa edilmiştir. Yakın yıllara kadar yenileme çalışmaları yapılmış olan cami günümüzde ibadete açıktır.

EMİR DEDE TÜRBESİ: Emir Dede Türbesi, Aşağı Emirler Köyü yakınındadır. Aşağı Emirler Köyünün kurucusu olarak söylenmektedir. Soyu **Cibali Sultan**'a kadar uzanan bir Horasan erenidir.

Emir Dede Türbesi

Türbe 2004 yılına kadar etrafı taşlarla çevrili iken, köyün vakfı tarafından kubbeli betonarmeden bir türbeye dönüşmüştür.

Emir Dede her türlü istek ve özel günlerde ziyaret edilmektedir. Gelinler için mani ve türküler söylenerek "Baş Bağlama" töreni yapılır ve Emir Dede türbesine getirilir. Hıdrellez günü köylüler topluca Emir Dede'yi ziyaret eder, kurban keser ve mahsullerin bereketli olması ve yağmur duası için toplu dua okurlar.

Türbe etrafındaki meşe ağaçları kutsal kabul edilmekte ve kesilmemektedir. Bu ağaçlar kesilirse yalnız türbe yakınında ihtiyaç için kullanılır. Buradan ağaç kesip götürenlerin başına gelenlerle ilgili bir çok hikaye anlatılmaktadır.

AŞAĞIOBRUK KÖYÜ:

AŞAĞIOBRUK BİLGİLERİ: Aşağıobruk Köyü 1463 yılı öncesinde iskân görmüş bir köyümüzdür.

AVCIOVA KÖYÜ:

AVCIOVA ve KALINTI BİLGİLERİ: Avcıova Köyü adını, Ankara Savaşında Yıldırım Beyazıt'ın ordusunda bulunan avcıların burada konaklamasından aldığı rivayet edilir.

Köy yakınında Kale, Kilise ve Nekropol kalıntıları bulunmaktadır. Bu kalıntıların hangi dönemden kalmış olduğu bilinmemekle birlikte Roma ve Bizans Döneminden kalmış olduğu düşünülmektedir.

Ay Kayası veya Ayı Kayası ile beraber Kale Mevkii kalıntıları defineciler tarafından tahrip edilmektedir.

Ayı Kayası

ÇAT KÖYÜ:

ÇATKÖY ve KALINTI BİLGİLERİ: Çat Köy 1463 yılı kayıtlarından önce iskân görmüş bir köyümüzdür. Köyün eski adı kayıtlarda **Çatak** olarak geçmektedir. **(3)**

Çat Köyde antik dönemlerden kalma devşirme malzeme görülmektedir. Bu malzemelerin köye yakın **Ören Yeri** olarak isimlendirilen yerleşimden getirildiğini düşünmekteyiz.

ÇİT KÖYÜ:

ÇİTKÖY BİLGİLERİ: Çit Köy 1463 yılı kayıtlarından önce iskân görmüş bir köyümüzdür. Çit Köye yakın konumda Çubuk-II barajına dökülen Çit Dere yatağında doğal mağaralar bulunmaktadır.

ÇİT KÖYÜ YATIRLARI: Çit Köyü Alevi inancına sahip bir köydür. Köyde üç adet yatır ziyaret edilmektedir. Bu yatırlar **Ümmühan Dede, Çamlı Dede** ve **Damlalı Dede**'dir. Haklarında değişik rivayetler anlatılan bu yatırların kim olduğu konusunda herhangi bir bilgi yoktur.

Damlalı Dede bir kaya ziyareti olup, diğer iki yatırın mezarı yapılmıştır. Bu yatırlar değişik dilekler ve istekler için köy halkı tarafından ziyaret edilmektedir.

Ümmühan Dede mezarı çalışmalar yapılırken greyder tarafından yok edilmek istenmiş, fakat dede keramet göstererek greyderin dişlerini kırmıştır.

Damlalı Dede ise düşmanlar tarafından ırzına-namusuna musallat olununca bir kayaya "Açıl ya kaya açıl" diye seslenmiş ve kaya açılınca içine girmiş, tekrar seslenerek kayayı kapatmış. Bu kayadan sızan suların Damlalı Dede'nin gözyaşları olduğu söylenmektedir. Damlalı Dede ziyaretine gidildiğinde, damlayan sular daha çok akmaya başlamaktadır.

DAĞKALFAT KÖYÜ:

DAĞKALFAT ve KALINTI BİLGİLERİ: Dağkalfat Köyü eski yerleşimlerden biridir. Köy bir tepenin eteğinde kurulmuş olup, bu tepe üzerinde bir kale bulunmaktadır. Bu Kale Dede Türbesinin de bulunduğu bugünkü yapay kale değildir. Daha eskiden burada dönemini bilemediğimiz kale kalıntısı bulunmaktadır. Köyün eski adı **Dağ-Kalafat**'tır.**(4)** Kalafat kelimesinden, Kalfat olmuştur.

Dağkalfat Kale / Yerleşimi 2000 yılında Levent Egemen Vardar tarafından ziyaret edilmiştir. Bugün 1432 m rakımlı tepenin en üst noktasında bulunan Kale Dede yatırının doğuya eğimli yamacında antik dönemde kullanıldığı bilinen bir yapının temel izleri görülmektedir. Temel izlerine ait eni 1m'den az olmayan iri blok taşlar dikkat çekicidir. Bu yapının kule olduğu düşünülmektedir. Tepe üzerinde ve etrafında başka duvar izine rastlanmamıştır. Yüzeyde karakteristik olmayan çok az seramik kırıntısına rastlanmıştır.

Kale Dede Türbesi ve Kale

KALE DEDE TÜRBESİ: Dağkalfat Köyü Alevi inancına sahip bir köyümüzdür. Köy yakında bulunan tepe üzerindeki mezarın Türklerin Dağa bağlı inançlarına göre kutsal kabul edilmekte ve sonradan bir mezar yapıldığını düşünmekteyiz. Kale Dede hakkında herhangi bir bilgi yoktur.

Ayrıca Dağkalfat Köyüne çıkan yol üzerinde **Seyyit Hacı Mehmet Cemalettin Akça'**nın türbesi bulunmaktadır. Merhum hakkında bilgimiz yoktur.

Türbe Dağkalfat Köyünün kalkındırma Derneği tarafından mermer bir mezar şeklinde yaptırılmıştır. Mezarın etrafı bir kale gibi çevrelenmiştir.

Kale Dede, köy derneğinin organize ettiği Kale etkinliklerinde ziyaret edilmektedir.

DALYASAN KÖYÜ:

DALYASAN BİLGİLERİ: Dalyasan Köyünün anlamı ilginçtir. Yozgat Yöresinde **Dalyasan Boylu** tabiri vardır. Bu da "Boyu, posu yerinde olan kimse" anlamındadır.

DALYASAN YATIRLARI: Dalyasan Köyü Alevi inancına sahip bir köydür. Köyde iki adet yatır ziyaret edilmektedir. Bu yatırlar **Bayram Dede** ve **Silcan Evliya**'dır. Bayram Dede Çorum **Şah İbrahim** Ocağından olup cem töreni için köye geldiğinde 1940 yılında vefat etmiş, mezarı kısa zamanda ziyaret yeri olmuştur. Silcan Evliya hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Her iki yatır türbesi, üstü açık mezar şeklindedir. Bu yatırlar değişik dilekler ve istekler için köy halkı tarafından ziyaret edilmektedir. Adak adanmakta ve yağmur duası için de ziyaret edilmektedir.

DEMİRCİ KÖYÜ:

DEMİRCİ TÜRBELERİ: Demirci Köyü Alevi inancına sahip bir köydür. Köyde iki adet türbe ziyaret edilmektedir. Bu yatırlar **Ağa Tekkesi** ve **Martlı Arif Dede**'dir. Arif Dede **Turabi** Ocağından olup cem töreni için köye geldiğinde 1960 yılında vefat etmiş, mezarı kısa zamanda ziyaret yeri olmuştur. Ağa Tekkesinde kimin medfun olduğu konusunda herhangi bir bilgi yoktur.

Her iki türbe, üstü açık mezar şeklindedir. Bu yatırlar değişik dilekler ve istekler için köy halkı tarafından ziyaret edilmektedir. Adak adanmaktadır.

DURHASAN KÖYÜ:

DURHASAN VE KALINTI BİLGİLERİ: Durhasan Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Durhasan Köyü Osmanlı Kayıtlarında **Turasanlu, Turasan** ve **Torhasan** adıyla anılmıştır. Köy içinde Roma Dönemi Aslan Heykeli bulunmaktadır.

Durhasan Köyü Aslan Heykeli

EĞRİEKİN KÖYÜ:

EĞRİEKİN BİLGİLERİ: Eğriekin Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Eğriekin Köyü içinde eski tarihli iki çeşme bulunmaktadır. 1917 tarihli olanı onarım görmüş, diğeriyse harap durumdadır.

ESKİÇÖTE KÖYÜ:

ESKİÇÖTE ve KALINTI BİLGİLERİ: Eskiçöte Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizden biridir. **(5)** Eskiçöte Köyü Çubuk İlçesine bağlıyken, Yeniçöte Köyü Kalecik İlçesine bağlıdır.

Eskiçöte'nin 1,5 km doğusunda 1.340m rakımlı, **Kale Tepe** isimli tepe üzerinde Kale / Yerleşim izleri tespit edilmiştir. Etrafında başka tepelerle çevrili bu alanda, tarım faaliyetleri sebebiyle yapı taşı kalmamıştır. Tepe üzerinde 120x80m boyutlarında bir alan seramik buluntusu vermektedir. Bu seramik kalıntılarının dağılımına göre yerleşimin bu ölçülerde olduğu düşünülmektedir. Kalenin Roma ve Bizans Döneminden kalmış olduğu sanılmaktadır.

HACILAR KÖYÜ:

HACILAR ve KALINTI BİLGİLERİ: Hacılar Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir.

AKTEPE KALE BİLGİLERİ: Aktepe Yamaçları Hacılar Köyünün ilk yerleşim yeridir. Buradaki kuraklıklar sebebiyle bugünkü yerine taşınır.

Aktepe Kalesi

Aktepe 1855m yüksekliğinde kayalık bir alan üzerinde, bölgedeki vadileri kontrolü altında tutan, yerel malzemeler kullanılarak inşa edilmiş bir kaledir. Kaleye rahat ulaşım, Hacılar Köyü üzerinden kalenin kuzeyinde kalan yollardan yapılabilmektedir. Kalenin boyutları

320x75m boyutlarında, tepenin topografyasına uygun konumlanmış, 3/2'si kayalık zemin olan, kuzey bölümünde yerleşme olan, sur duvarlarının kesintisiz gözlenebildiği bir kaledir. Sur yüksekliği 3,5m, sur duvarları 2,6. kadardır. Yüzeyde görülen malzeme çanak çömlek kırıntılarıdır. Bu kırıntılara göre kale Hitit İmparatorluk Çağı, Erken Demir Çağı ve Bizans Döneminde iskân edilmiştir.

KARAÇAM KÖYÜ:

KARAÇAM BİLGİLERİ: Karaçam Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Karaçam Köyü rivayete göre Anadolu'ya Asya'dan gelen Kıpçak Türklerinden Çıtak Boyuna ait aileler tarafından kurulmuştur.

KARADANA KÖYÜ:

KEÇİ KALESİ BİLGİLERİ: Karadana Köyünün Bodurlar Mahallesinde 1.250m rakımlı konik, kayalık bir tepenin üzerindedir. Yoldan 75m yüksekliğindeki tepe üzerinde ve eteklerinde belli bir sur kalıntısına rastlanmamıştır. Seyrek seramik kırıntısı gözlenmiştir.

Keçi Kalesinin Bizans Döneminden kalmış olduğu söylenmektedir.

Köyde yine antik dönem izleri taşıyan **Acin Kayası** ve Hititlere ait olduğu belirtilen **Oyulu Kaya Mezarı** bulunmaktadır.

KAVAKLI KÖYÜ:

KAVAKLI BİLGİLERİ: Kavaklı Köyü 1523 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Kavaklı Köyünün eski adı **Arkasıyan** olup, **Hunat Hatun** vakıflarındandır. **(6)**

KIŞLACIK KÖYÜ:

KIŞLACIK BİLGİLERİ: Kışlacık Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Osmanlı Belgelerinde Kışlacık, Buzluk Mevkiinden elde edilen buzlar yazın kullanılmaktaymış.

KIZILÖREN KÖYÜ:

KIZILÖREN BİLGİLERİ: Kızılören Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Osmanlı Belgelerinde "Kızılviran" adıyla anılmaktaydı.

KÖSRELİK KÖYÜ:

KÖSRELİK BİLGİLERİ: Kösrelik Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Osmanlı Belgelerinde Kösrelik **(7)** Sivas Buruciye Medresesi vakfıdır.

MEHMET TEKKE YATIRI: Kösrelik Köyü Alevi inancına sahip bir köyümüzdür. Mehmet Tekkesindeki medfun dedenin **Cibali Sultan Ocağı**na bağlı Susuz Köyü eski dedelerinden **Seyyit Süleyman**'ın amcasıdır. Yaklaşık 200 yıl kadar önce medfun olduğu yerde develerini otlatırken vefat eder buraya defnedilir.

Mehmet Tekkesi türbesi birkaç kez yapılmasına rağmen sürekli yıkılmıştır. Türbe değişik dilekler ve istekler için köy halkı tarafından ziyaret edilmekte ve adaklar adanmaktadır.

KURUÇAY KÖYÜ:

KURUÇAY ve KALINTI BİLGİLERİ: Kuruçay Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerdendir. Köy **Kuruçay Medresesi** ile tanınmaktadır. Son dönem müderrislerden **Seyyid Hacı Ahmet Efendi** Kuruçay'da doğmuş ve burada vefat etmiştir.

Köye yakın konumdaki **Kale** ve **Aktepe** mevkilerinde antik dönem yerleşimleri vardır.

KUYUMCU KÖYÜ:

KUYUMCU ve KALINTI BİLGİLERİ: Kuyumcu Köyü'nün eski adı **Kelek**'tir. Köy yakınında eski dönemlerden kalma mağara kalıntıları vardır.

PABUÇ ZİYARETİ: Kuyumcu Köyü Alevi inancına sahip bir köyümüzdür. Köyde bir grup Sivas **Şeyh Şazili** Ocağına, diğer grup ise Çubuk **Kalender Veli** Ocağına bağlıdır.

Pabuç Ziyaretgahında kimin medfun olduğu veya nasıl bir ziyaretgah olduğu konusunda herhangi bir bilgimiz yoktur.

Türbenin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

Bu yatırı özellikle ağız felcine yakalananlar ve diğer değişik hastalıklardan muzdarip olanlar ziyaret etmektedir.

MAHMUTOĞLAN KÖYÜ:

MAHMUTOĞLAN ve KALINTI BİLGİLERİ: Mahmutoğlan Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Ankara Savaşı'nda Osmanlı padişahı Yıldırım Beyazıt Han'ın atı bu bölgede tökezlemiş ve yıkılmış, padişaha yetişen Timurlenk'in askerleri onu esir alırlar.

Mahmutoğlan Cami

MAHMUTOĞLAN CAMİSİNİN BİLGİLERİ: Mahmutoğlan Cami Osmanlı Dönemi mimarisine sahip olup, kitabesi olmadığından yapım tarihi bilinmemektedir. Vakıflar tarafından yakın tarihli bir onarım geçirmiştir. Dikdörtgen formda, yığma taşla inşa edilmiş olup, eğimli kırma çat kiremitle örtülmektedir. İç mekanda dikkati çeken bir süsleme görülmemektedir. Duvarlarda yer yer devşirme antik malzeme kullanılmıştır.

Mahmutoğlan Cami Koruma Kurulu kararıyla 2008 yılında 1 Derece Anıt Eser olarak tescillenmiştir.

MEŞELİ KÖYÜ:

KALINTI BİLGİLERİ: Meşeli Köyünün arkasında bulunan kaya bloğu Karataş Mevkiinde Mağara kalıntıları, Roma ve Bizans Dönemi yerleşim izleri taşımaktadır.

Hacı Muradi Veli Türbesi

MEŞELİ KÖYÜ TÜRBELERİ: Meşeli Köyü Alevi inancına sahip bir köyümüzdür. Köyde üç adet türbe ve bir tepe ziyaret edilmektedir. Bu yatırlar köye 5km uzaklıktaki Eski Yaylada **Eski Yayla Türbesi,** yine köyün doğusunda ve batısında bulunan Horasan ereni iki türbe vardır. Bunlar **Kuzukıran** ile **Muradi, Hacı Murat** veya **Hacı Muradi Veli** Türbeleri olarak anılmaktadır.

Ayrıca köyün yaslandığı tepe üzerinde "**Evliya Nazarlaması**" vardır. Burada bulunan kayalar evliya bir kişi tarafından toplanarak, "**İşaret**" konulmuştur. Bu alanın kutsal olduğuna inanan halkımız Hıdrellez zamanı bu tepeyi ziyaret eder. Yağmur duası için de çıkılmaktadır.

Hacı Murat Türbesi üzeri kiremitli bir çatıyla örtülüdür. Diğer iki türbenin üzeri açıktır.

Eski Yayla Türbesi haziran ayında hasattan dönen çiftçiler tarafından ziyaret edilerek, bereket için kurban kesilmektedir. Yıl içinde adağı olanlar bu türbeyi ziyaret eder.

Kuzukıran ve Muradi Türbesi değişik dilekler için ziyaret edilip, kurban kesilmektedir. Muradi Türbesinin yanındaki ağaçlar da kutsal kabul edilip kesilmezler.

MUTLU KÖYÜ:

MUTLU BİLGİLERİ: Mutlu Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Köyün eski adları **Deliören** ve **Deliviran**'dır.

NUSRATLAR KÖYÜ:

NUSRATLAR BİLGİLERİ: Nusratlar Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Köyün eski adları **Kızılnusret** ve **Nusretler**'dir.**(8)**

OKÇULAR KÖYÜ:

OKÇULAR BİLGİLERİ: Okçular Köyü 1523 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Okçular Köyünü Oğuzların 24 boyundan biri olan Eymür Boyunun **Sarımlu** Cemaati tarafından kurulduğu söylenmektedir.

OKÇULAR (İSMİ YOK) TÜRBESİ: Okçular Türbesi, Okçular Köyü mezarlığındadır. Okçular Köyü mezarlığında bulunan ve diğer mezarlardan ayrı duran eski mezar zaman zaman köylüler tarafından ziyaret edilmektedir. Bu mezarda medfun olan şahsın bir çoban veya köyün tarihi camisinde çalışan bir işçi olduğu rivayet edilmekteydi. Okçular Köylüleri bu mezarı açınca cesedin bunca yıla rağmen bozulmadığını görünce bu mezarı bir türbeye çevirmiştir. Köy halkı bu türbeyi **İsmi Yok Türbesi** olarak anmaktadır.

İsmail Aydos mezarı da türbeye çevrilmiştir. Genellikle hayır duası için ziyaret edilmektedir.

OVACIK KÖYÜ:

OVACIK BİLGİLERİ: Ovacık Köyü 1463 yılı öncesi iskân görmüş köylerimizdendir. Ovacık Köyünde Roma Dönemi Aslan Heykeli bulunmaktadır.

Ovacık Köyü Aslan Heykeli

OVACIK TÜRBELERİ: Ovacık Köyü Alevi inancına sahip bir köyümüzdür. Köyde beş adet türbe ziyaret edilmektedir. **Hacı Bayram Dede**'yi ayrı bir maddede yayınladık.

Diğer dört türbe ise, **Setlik Dede, Karakaya Dede, Seyidim Dede** ve **Balca Dede** ziyaretlerinden oluşmaktadır. Bu yatırların kim olduğu veya ne olduğu konusunda herhangi bir bilgimiz yoktur.

Türbelerin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

Türbeler değişik dilekler ve ihtiyaçlar için ziyaret edilmekte ve çaput bağlanmaktadır.

Hacı Bayram Dede Türbesi

Hacı Bayram Dede Türbesi: Hacı Bayram Dede Türbesi, Ovacık Köyüne 500 m. mesafede bir tepe üzerindedir. Hacı Bayram Dede, **Kalender Veli** Ocağına mensup olup, Kargın Köyünden buraya gelmiştir. Hakkında başka bir bilgi yoktur.

Türbe çokgen planlı betonarmeden yeni inşa edilmiş bir türbedir. Hacı Bayram Dede, köy halkı tarafından değişik dilekler için ziyaret edilmektedir.

Hacı Bayram Dede komşu köylerden olan Yiğitler Köyünü ziyarete gider ve köy içinde elinde yanan bir kütükle yürür. Böylece Yiğitler halkı onun ateşe hükmeden bir dede olduğunu anlar.

OYUMİĞDE KÖYÜ:

OYUMİĞDE BİLGİLERİ: Oyumiğde Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Melike Hatun Vakfı mülklerindendir. Oymide veya Oyumiğde, Oyum: Öbek ve İğde Ağacının birleşmesinden koyulmuştur. 1869 yılı Salnamesinde geçen **Eğde Karyesi'**nin Oymaiğde Köyü olduğu düşünülmektedir.

ÖZLÜCE KÖYÜ:

ÖZLÜCE BİLGİLERİ: Özlüce Köyü'nün kuruluş tarihini bilmiyoruz. Köyün kuruluşunu Selçuklu'nun Anadolu'ya girişine kadar götüren bir görüş vardır. Osmanlı Kayıtlarında Çubuk Bölgesinin birçok köyü anılırken Özlüce Köyü'nün anılmaması bu ihtimali düşürmektedir. Yine başka bir rivayete göre köy Kıpçak Türkleri tarafından kurulmuştur.

Köyün eski adı **Meki** veya **Mekki'**dir. Meki, "Mısır bitkisi ve tanesi" anlamındadır. Mekki ise "Mekkeli" "Mekke ile ilgili" anlamındadır.

SARAYCIK KÖYÜ:

SARAYCIK BİLGİLERİ: Saraycık Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Köy içindeki cami yığma taştan inşa edilmiştir. Çok eski olmamakla birlikte, hangi yıl yapıldığı bilinmemektedir.

SARIKOZ KÖYÜ:

SARIKOZ BİLGİLERİ: Sarıkoz Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir.

SARISU KÖYÜ:

SARISU BİLGİLERİ: Sarısu Köyü'nün 600 yıllık geçmişi olduğu söylenmesine rağmen, Osmanlı Kayıtlarında adı görülmemektedir. Köyün eski adının **Sarıkürt** olduğu söylenmekte, köy yakınında bulunan kayalık bir alandan çıkan sarı renkli su sebebiyle adı Sarısu'ya çevrilmiştir.

SARISU TÜRBELERİ: Sarısu Köyü Alevi inancına sahip bir köyümüzdür. Köyde iki türbe bulunmaktadır. Köyün güneyinde **Murad Evliya** Türbesi ve köyün yakında bulunan bir tepe üzerinde medfun Horasan Ereni **Mustafa Şıh** yatırıdır. Mustafa Şıh'ın gerçek ismi **Mustafa Bektaş**'dır. **Hacı Murad** Evlatlarındandır.

Mustafa Şıh Türbesi devşirme taşlardan inşa edilmiş, üstü kapalı bir türbedir. Diğer türbenin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

Murad Evliya türbesi özellikle felçli hastalar tarafından ziyaret edilir ve dertlerine derman buldukları söylenmektedir. Adak olarak kurban kesilmektedir.

SELE KÖYÜ:

SELE BİLGİLERİ: Sele Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Sele Köyü Alevi köylerimizdendir. Köyde iki önemli türbe bulunmaktadır. Şah Kalender Veli ve Siyami Dede Türbeleri.

ŞAH KALENDER VELİ TÜRBESİ: Şah Kalender Veli Türbesi, Sele Köyünün girişindedir. Çubuk bölgesindeki en önemli Alevi Köyü Sele Köyüdür. Babası **Siyami Dede** olarak anılan veli, Sele Köyünü 1210 yılında Balkanlar üzerinden (Sele Köyü Sitesi) ve/veya Horasan'dan (diğer kaynaklar) gelerek bu köyü oğlu **Kalender Veli** ile birlikte kurmuştur. Kalender Veli Anadolu'da doğduğundan Rum Ereni olarak anılmaktadır.

Kalender Veli, **Şah Kalender Veli, Kalender Veli Sultan** veya **Seyyid Kalender Veli** adlarıyla anılmaktadır.

Şah Kalender Veli Türbesi

Kalender Veli Beypazarı Karaşar Bölgesinden **Yağdanı Sultan**'ın kızıyla evlenir ve üç erkek bir kız çocuğu dünyaya getirir. Büyük oğlu Akyurt ilçesi Cücük köyünde medfun **Hamdi Sultan Dede**'dir. İkinci oğlu **Abdulkadir,** Kalender Veli ile birlikte aynı türbede yatmaktadır. Üçüncü oğlu **Ali (Mustafa)** Kelander Veli Türbesinin dışında bir çam ağacının altında medfundur. Kızı **Zeynep Hatun** ise Hamdi Sultan ile birlikte aynı türbede yatmaktadır.

Şah Kalender Veli ölümünün 18. yılında 1362'de türbesine Aktepe'den geyiklerin getirdiği taşlar kullanılarak yapılmaya başlanmış, 1364 yılında tamamlanmıştır.

Türbe 1994 yılında Koruma Kurulu kararıyla 1. Derece Anıt Eser olarak tescillenmiştir.

Türbeler değişik dilekler ve ihtiyaçlar için ziyaret edilmekle beraber asıl ziyaret Akıl Hastalıklarından muzdarip olanlar türbeye getirilmektedir. Çocuğu olmayanlar da türbeyi ziyaret ederler. Adakları yerine gelenler kurban keserler. Kalender Veli her yıl düzenli olarak yapılan şenliklerle anılmaktadır.

Siyami Dede Türbesi

SİYAMİ DEDE TÜRBESİ: Siyami Dede Türbesi, Sele Köyüne yakın bir dere kenarındaki küçük bir tepe üzerindedir. Çubuk bölgesindeki en önemli Alevi Köyü Sele Köyüdür. Kısaca Siyami Dede olarak anılan veli, Sele Köyünü 1210 yılında Balkanlar üzerinden (Sele Köyü Sitesi) ve/veya Horasan'dan (diğer kaynaklar) gelerek bu köyü oğlu **Kalender Veli** ile birlikte kurmuştur. Siyami Dede **Seyit Siyami Fakı** veya **Siyami Sultan** adlarıyla da anılmaktadır.

Siyami Dede **İmam Bakır**'ın 3. oğlunun neslindendir. Bölgeye İslamiyet'i yaymak için gelmiş ve buraya yerleşmiştir. **Hacı Bektaş-ı Veli** Hazretlerinin "Ahret Sultan'ı" olan Siyami Dede dünyanın malına mülküne değer vermeden gayet mütevazi bir yaşam sürmüştür.

Seyit Siyami Dede türbesi etrafı taşlarla çevrili, başında bir ağaç bulunan açık bir mezardır. Birkaç kez türbe yapılmasına rağmen bu türbeleri üzerinde tutmamıştır.

Türbeler değişik dilekler ve ihtiyaçlar için ziyaret edilmekle beraber asıl ziyaret Akıl Hastalıklarından muzdarip olanlar türbeye getirilmektedir. Çocuğu olmayanlar da türbeyi ziyaret ederler. Adakları yerine gelenler kurban keserler.

Sele Çeşmesi

Sele Çeşmesi Bilgileri: Çeşme Geç Osmanlı Dönemi yapısı olup, yığma ve kesme taştan dikdörtgen formda inşa edilmiştir. Kitabesinde yazan tarihe göre 1903 yılında inşa edilmiştir. Çeşme özgün olarak bugüne kadar gelmesine rağmen günümüzde suyu akmaktadır.

Çeşme Koruma Kurulu kararıyla 1994 yılında 1.Derece Anıt Eser olarak tescillenmiştir.

SIĞIRLIHACI KÖYÜ:

SIĞIRLIHACI ve KALINTI BİLGİLERİ: Sığırlıhacı Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Hacca gitmek için Sığırlarını satan köylüler, köyümüzün adını koymuş olurlar. Köy içinde antik devşirme malzeme bulunmakta ve köy yakınında "**Ören Yeri**" adıyla kalıntılar bulunmaktadır. Bu kalıntıların hangi dönemden kaldığını bilmiyoruz.

SUSUZ KÖYÜ:

SUSUZ BİLGİLERİ: Alevi Köylerimizden biri olan Susuz Köyü, **Cibali Sultan** Ocağına bağlıdır.

SEYYİD SÜLEYMAN TÜRBESİ: Çubuk bölgesindeki önemli Alevi Köylerinden biri de Susuz Köyüdür. Susuz Köyü ocağı **Cibali Sultan**'a bağlıdır. Horasan'dan bölgeye gelmiş ve burayı yurt tutmuşlardır. Buradaki Alevi Dedeleri Peygamber soyundan gelmektedir.

Seyyid Süleyman **Seyyid Abdullah**'ın oğlu olup 1274(H) yılında doğmuş, 1317(H) yılında vefat etmiştir. Aşık olan Seyyid Süleyman'ın deyişleri bugün de seslendirilmektedir.

Seyyid Süleyman Türbesi

Türbe köyün girişindeki mezarlıkta, betonarmeden bir mezardır. Türbeler değişik dilekler ve ihtiyaçlar için ziyaret edilmektedir.

SUSUZ KÖYÜ YATIRLARI: Susuz Köyünde **Seyyid Süleyman**'ın türbesi haricinde üç adet yatır ziyaret edilmektedir. Bu yatırlar **Murad Dede, Üçbaş** ve **Ali Baba**'dır. Haklarında başka bir bilgi yoktur.

Ayrıca merhum hocamız Hikmet Tanyu'nun kitabında andığı **Çam Ağacı Ziyareti** vardır. Bu yaşlı ağaca özellikle yağmur duası için çıkılmaktadır. Türbelerin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur.

Bu yatırlar değişik dilekler ve istekler için köy halkı ve çevre köylerden gelenler tarafından ziyaret edilmektedir. Adak adanmaktadır.

ULUAĞAÇ KÖYÜ:

ULUAĞAÇ BİLGİLERİ: Uluağaç Köyü 1523 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Köyün eski adı kayıtlarda **Pulluağaç** olarak geçmektedir.

YAYLAK KÖYÜ:

YAYLAK BİLGİLERİ: Yaylak Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Köyün eski adı kayıtlarda **Yalak** olarak geçmektedir.

YEŞİLKENT KÖYÜ:

YEŞİLKENT VE KALINTI BİLGİLERİ: Yeşilkent Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Köyün eski adı kayıtlarda **Ahur** veya **Ahırköy** olarak geçmektedir. Binari İli topraklarındandır. Köyde **Koca Dere** yatağında eski cami bulunmaktadır. 1955 yılında konulan tamirat kitabesinde caminin yapılış tarihi 1765 yılı gözükmektedir. Yine cami duvarına konan başka bir kitabede 1809 yılı tarihi ve **El-Hac Mustafa Efendi** yazısı okunmaktadır. Bu cami duvarlarında yine Roma ve Bizans Dönemi devşirme malzeme görülmektedir.

YILDIRIMAYDOĞAN KÖYÜ:

YILDIRIMAYDOĞAN BİLGİLERİ: Yıldırımaydoğan Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Köy Yıldırım Bölgesi köylerindendir. Ankara Savaşını kaybeden Osmanlı Askerleri tarafından kurulduğu rivayet edilmektedir.

YILDIRIMELÖREN KÖYÜ:

YILDIRIMELÖREN BİLGİLERİ: Yıldırımelören Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Köy Binari İline bağlı köylerdendir. Köyün eski **Yıldırımmalveran'**dır. Köy **Ören Tepe** olarak anılan bir tepenin eteğinden kurulmuştur. Ören adını bu tepeden dolayı almış olmalıdır.

YILDIRIMEVCİ KÖYÜ:

YILDIRIMEVCİ BİLGİLERİ: Yıldırımevci Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Köyün **Kuzören, Üçler, Alıç** ve **Dere** adında dört yerleşim yeri vardır.

YILMAZ KÖYÜ:

YILMAZ BİLGİLERİ: Yılmaz Köyü yeni kurulan köylerden biri olmasına rağmen eski adı **Martin** olarak geçmektedir. Martin ise tek kurşun atan bir tüfek çeşididir. İtalyanca da Martini olarak geçmektedir.

YİĞİTLİ KÖYÜ:

YİĞİTLİ VE KALINTI BİLGİLERİ: Yiğitli Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir. Yiğitli Köyünün eski **Aybek, İğbek, İybek** ve **Epik** adıyla geçmektedir. **(9)**

Köy mezarlığında antik dönem devşirme malzeme bulunmaktadır. Ayrıca Yiğitli Köyü ile Aşağıobruk Köyü arasında kalan ve köylülerin **Kervancı Köprüsü** olarak adlandırdığı tarihi su kemeri Koruma Kurulu kararıyla 2014 yılında 2.Derece Arkeolojik SİT Alanı olarak tescillenmiştir.

Kervancı Köprüsü (Su Kemeri)

YUKARIEMİRLER KÖYÜ:

YUKARIEMİRLE VE KALINTI BİLGİLERİ: Yukarıemirler Köyünün bölgeye Erzurum Horasan civarından gelen bir boy tarafından kurulduğu rivayet edilmektedir. Yukarıemirler Köyünde Sünni ve Alevi cemaatleri birlikte yaşamaktadır. Köy içinde antik dönem devşirme malzeme bulunmaktadır.

YUKARI EMİRLER TÜRBELERİ: Yukarıemirler Köyü Alevi inancına sahip bir köyümüzdür.

Sırıklı Baba: Köyün doğusunda yüksekçe bir tepe üzerinde medfundur.

Dedepınarı Türbesi: Köyün kuzeyindedir.

Garip Baba Türbesi: Köyün içinde medfundur ve bazı kerametleri olduğuna inanılan bir velidir.

Ağa Pınarı Türbesi: Hakkında fazla bir bilgi yoktur. Köy içindedir.

Türbelerin durumu hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur. Türbeler değişik dilekler ve ihtiyaçlar için ziyaret edilmekte ve çaput bağlanmakta, adaklar adanmaktadır. Sırıklı Baba yağmur duası için ziyaret edilir ve kurban kesilir.

Sırıklı Baba türbesinin etrafında su kuyularının bulunması ve türbenin tepede olmasına rağmen bu kuyularda suların eksik olmaması dikkat çekicidir. Kıbrıs Savaşında bu kuyulardan sular çekilmiştir.

Dedepınarı etrafındaki meşeler kutsal kabul edilmekte ve kesilmemektedir. Dedeler köyünden bir kişi bu meşeleri kesince kısa zamanda başına bir sürü işler açılmıştır. Trafik kazası geçirmiş ve hanımını kaybetmiştir.

YUKARIOBRUK KÖYÜ:

YUKARIOBRUK BİLGİLERİ: Yukarıobruk Köyü 1463 yılı öncesi iskân gören köylerimizdendir.

TAO SÖZLÜK:

(1) Mire: Gümüşyayla Mahallesinin (Köyü) eski adıdır. Osmanlıca yazımı **Mi're** dir. Anlamı "Kin, adavet, düşmanlık" "Bataklık, Çamur" "Kir, Pis, Çamura batmak" anlamındadır.

(2) Sünlü: Günümüzde Ankara İli Çubuk İlçesi Sünlü Mahallesinin (Köyü) kayıtlarda eski adı **Sünli** olarak geçmektedir. Sünlü ise "İyi, güzel ve doğru" anlamındadır.

(3) Çatak: Günümüzde Ankara İli Çubuk İlçesi Çat Köyün kayıtlarda eski adı **Çatak** olarak geçmektedir. Çatak, "İki dağın kesişmesiyle oluşan dere yatağı" "Yapışık, ikiz meyve" "Kavgacı" anlamlarına gelmektedir. Çat Köy, Çatak anlamına uygun iki dağın yamacında kurulmuştur.

(4) Kalafat: Kalafat kelimesinin Anadolu'da birçok anlamı vardır. "Gösteriş, irilik, büyüklük" "Kılık, giyim" "Sapan" "Perçinlerin üzerini düzelten alet" "Hızarla ağaç keserken kullanılan destek, merdiven" "Basit, kaba, gelişigüzel" "Kayıklarda, gemilerde döşenen tahtaların arasını doldurma işi" gibi değişik anlamları vardır.

(5) Çöte: Çöte kelimesi, "Biçilen ekinlerin aynı tarafa yatmasını sağlayan alete" ve "Mısır tanelerini koçandan ayıran alete" verilen addır.

(6) Sıyan: Arka-Sıyan'ın Sıyan kelimesini araştırırken şu kelimelere ulaştık: **Siyan:** **"**Gökkuşağı tayflarından mavi-yeşil rengin adıdır" ve "Kötü kokulu, sulu çamur" anlamındadır. **Siyân:** "Kara çamur" anlamındadır.

(7) Kösre: Anadolu'nun birçok yerinde Kösre'ye "Kesici aletleri bilemek için kullanılan taş, beleyici taşı" denmektedir. **Kösre Taşı, Kösüre Taşı.**

(8) Nusrat/Nusret: Nusrat/Nusret adı şu anlamlara gelmektedir: "Yardım", "Allah'ın yardımı", "Zafer", "Muzafferiyet", "Üstünlük, başarı"

(9) Yiğitli: Yiğitli Köyü'nün eski adları ve anlamları şöyledir. **Aybek:** Aybek Hindastan'da Türk Memlukluları Devletinin kurucusudur. Aynı zamanda "Put / Sanem" anlamındadır. **İğbek/İybek:** Bek Bey/Beğ anlamındadır. Ayrıca "Sert, katı, yiğit" anlamına da gelmektedir. İy (İğdemir) Su Değirmenlerinden üsteki taşı çeviren demirdir. **Epik:** Yiğitler için koşulan destan anlamına gelmektedir.

KAYNAKÇA:

1-) www.envanter.gov.tr

2-) www.kulturvarliklari.gov.tr

3-) www.ankararehberi.com

4-) www.tayproject.org

5-) www.panoramio.com

6-) www.facebook.com

7-) www.ankarasevdam.net

8-) www.tr.wikipedia.org

9-) www.dergiler.ankara.edu.tr (Çetin Anlağan –Akkuzulu Tümülüsü Kazısı)

10-) www.akkuzulu.com

11-) www.nedirnedemek.com

12-) www.nedir.antoloji.com

13-) www.gazi.edu.tr (Çubuk Yöresi Alevi Köyleri -Doç.Dr. İbrahim Arslanoğlu)

14-) www.zohreanaforum.com

15-) www.habercubuk.com

16-) www.gezi-yorum.net

17-) www.asagiemirler.com

18-) www.dagkalfat.com

19-) www.selkoyu.com

20-) www.ne-demek.net

21-) Sachihiro Omura -1994 Yılı İç Anadolu'da Yürütülen Yüzey Araştırmaları -13. Araştırma Sonuçları Toplantısı Cilt:2-1995

22-) Levent Egemen Vardar- Nalan Akyürek Vardar – Galatia Bölgesi Kaleleri Yerleşmeleri Yüzey Araştırması: Ankara İli 1996 – 15. Araştırma Sonuçları Toplantısı Cilt:1 -1998

23-) Levent Egemen Vardar-Nalan Akyürek Vardar –Galatia Bölgesi Kaleleri /Yerleşmeleri Yüzey Araştırması: Ankara ve Kırıkkale illeri 1999 -18. Araştırma Sonuçları Toplantısı Cilt:2-2000

24-) Levent Egemen Vardar –Galatia Bölgesi Kaleleri Yerleşmeleri Yüzey Araştırması. Ankara ve Bolu İlleri 2000 -19. Araştırma Sonuçları Toplantısı Cilt:1 -2001

25-) Hikmet Tanyu –Ankara ve Çevresinde Adak ve Adak Yerleri –Ankara Üni. Basımevi - 1967

26-) Bilge Umar- Türkiye'deki Tarihsel Adlar- İnkılâp Kitabevi- 1993.

27-) Besim Atalay –Divanü Lûgat-it Türk -1999

28-) Türk Dil Kurumu Sözlüğü

ÖZEL TEŞEKKÜR: Akbayır Köyü, Gümüşyayla Köyü Facebook sayfalarına, Melikşah Köyü resimleri için Sayın Ahmet Soyak Bey'e, yine resimleri için Sayın Murat Akça Bey'e teşekkür ederim

NOT: Bu dosya 2014-2015 yıllarında www.arkeodenemeler.blogspot.com.tr ve www.sosyodenemeler.blogspot.com.tr adresinde yayınlamış olduğumuz maddelerin düzenlenmiş toplamıdır.